Dinsdag 31 October 1944. DAGBLAD 61ste Jaargang No. 4348

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit dagblad verschijnt dagelijks, behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2,50 gld.; Bovenwinden 3 gld.; Suriname en het buitenland 3,50 gld..

Hoofdredacteur: Dr. Joh. Hartog Redactie-adres Consciëntiesteeg 27, telef. 1858; Postbus 80, Willemstad.

Drukkerij en Administratie: Paulus-drukkerij, Consciëntiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad, N.W.I. Voor Aruba: J. E. Croes, Postbus 14, Oranjestad: tel. 38.

Massa-vlucht over het Hollands diep.

Zuid-Beveland geheel in Geallieerde handen.

Oorlog tegen Duitsland kan nog tot de zomer duren, zegt Churchill.

CHURCHILL OVER HET EINDE VAN DE OORLOG.

Premier Churchill zeide hedenmorgen in het Lagerhuis, dat de nederlaag van Duitsland mogelijk niet vóór de vroege zomer zal komen en dat het nog ten minste 18 maanden na Hitlers val zal duren voordat Japan verslagen is.

Hij drong aan op de verlenging van het 9-jaar oude Parlement met nog een jaar en zeide tot het Lagerhuis, dat Groot Brittannië's coalitie-regering in oorlogstijd „niet moet worden gebroken voordat het nazisme is gebroken".

„Elke poging om te schatten wanneer de oorlog tegen Duitsland als geëindigd kan worden verklaard, is slechts een gissing", zeide hij.

„Ik reken niet op een politieke opstand in Duitsland. Zeker kan ik niet voorspellen — en nog minder verzekeren — dat het einde van de Duitse oorlog zal komen vóór het einde van de lente of zelfs voordat wij de vroege zomer bereikt hebben. Mocht het eerder komen, dan zal zeker niemand meer verheugd zijn dan ik. Op militaire gronden is het moeilijk te geloven, dat de oorlog kan eindigen vóór Kerstmis of zelfs voor Pasen, hoewel vele hoge militaire gezagdragers met elk middel om een juist cordeel te vormen, zich met meer hoop hebben uitgedrukt."

Churchill zeide, dat men naar het einde van de oorlog tegen het nazisme moet zien als een aanwijzing, welke de datum voor een algemen, verkiezing zal vaststellen (Londen, (AP) 31.10).

DE STRIJD IN WEST-EUROPA.

Als volgt luidt het communiqué van hedenmorgen uit Eisenhowers Hoofdkwartier:

„Zuid-Beveland is in Geallieerde handen. Gistermorgen vroeg werd Goes genomen en later bereikten onze strijdkrachten die Westwaarts oprukten langs de spoorlijn de dam, welke naar Walcheren leidt. Tegen de avond was de vijand verdreven uit het land ten Noorden en Zuiden van de spoorlijn. Kanonstellingen, sterkepunten en ammunitie-opslagplaatsen op het eiland Walcheren werden aangevallen door zware en gevechtsbommenwerpers.

In de Schelde-zak is Retranchement bevrijd. Er wordt hevig gevochten in het gebied van Sluis, waar onze patrouilles in buitenwijken van het plaatsje bereikten. Gevechtsvliegtuigen en gevechtsbommenwerpers steunden de grondstrijdkrachten ten Westen van Breskens en gevechtsvliegtuigen met raketkanonnen troffen versterkte gebouwen en kazematten bij Knocke.

In de sector van Bergen op Zoom en Roosendaal werden goede winsten geboekt niettegenstaande de vijandelijke mijnen en vallen. Onze troepen bevinden zich binnen 5 kilometer van Steenbergen. Roosendaal is genomen en wij hebben het gebied van Oud Gastel bereikt.

Er werd enige voortgang gemaakt ten Noord-Oosten van Breda en wij zijn over de gehele weg tussen Bergen op Zoom en Breda.

Verkeersdoelen in het gebied van Breda en de verkeersbrug bij Terheiden werden getroffen door gevechtsbommenwerpers."

Ten Noord-Westen van Tilburg werd onze opmars voortgezet aan een breed front. Wij hebben de buitenwijken van Oosterhout bereikt en verder ten Oosten zijn wij in de buurt van Capelle.

Meer ten Oosten maakte de vijandelijke tegenaanval in het gebied van Meijel geen voortgang tijdens de dag.

De fabriek voor kunstmatige olie te Wesseling nabij Keulen was het doel van onze zware bommenwerpers met een escorte van gevechtsvliegtuigen. Maizières les Metz is van den vijand gezuiverd. In andere gebieden van Aken tot Luneville duurden de patrouilleverrichtingen voort.

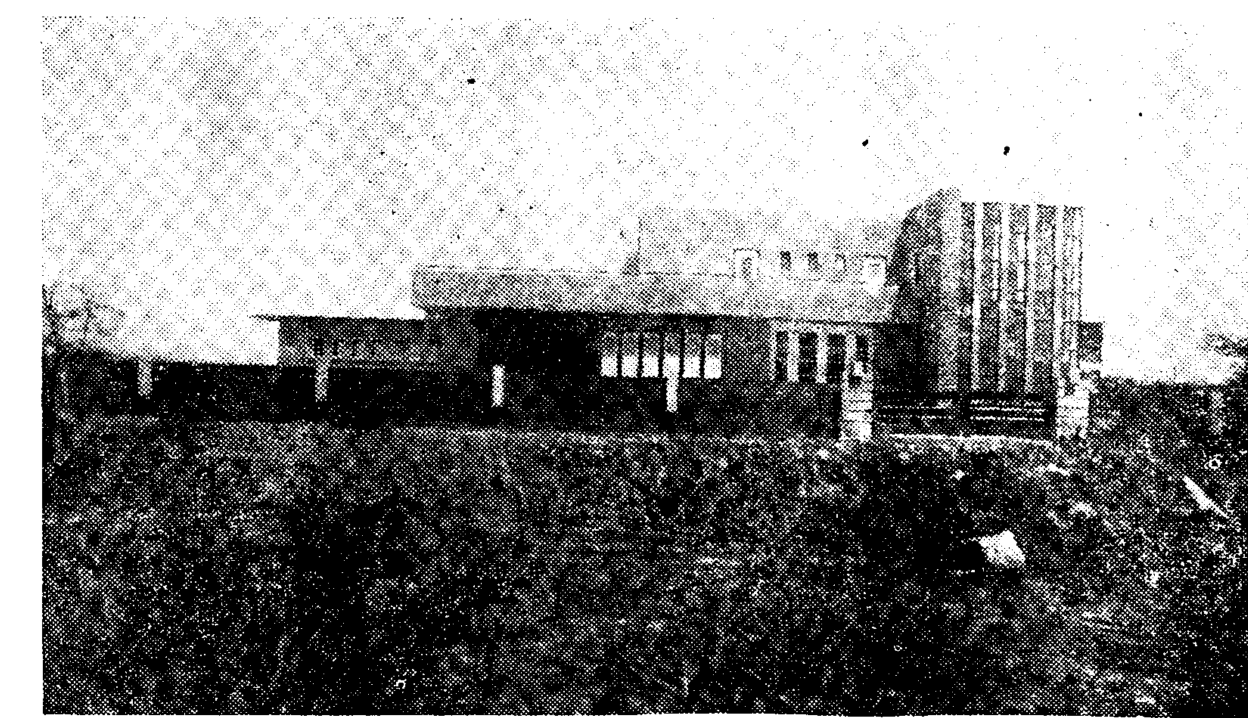
Lichte winsten werden gemaakt ten Oosten van Rambervillers tot de Zwitserse grens en de dorpen Jeanmenil en Bru zijn bevrijd. De activiteit van Luneville tot de Zwitserse grens bestond overigens grotendeels uit patrouilleringen. Een aantal tegenaanvallen werd afgeslagen zonder moeite" (Geallieerde Hoofdkwartier, (AP) 31.10).

DAAR GAAN DE NAZIES.

De grote rivieren hun hinderpaal.

Twee zegevierende geallieerde legerscharen jagen de Duitsers op bij hun overhaaste vlucht uit het Zuidwestelijk deel van Nederland. Ongeveer 40.000 Duitsers rennen hier weg en steken de Maas over en het Hollands Diep. Een schipbrug en veerpont hierbij hielden maar staan onder het ononderbroken geschut van de geallieerde luchtmacht. Een Britse zegsman zeide, dat de grote massa der Duitsers wel zou ontkomen, maar dat het eerste Canadese en het tweede Britse leger deze vlucht duur zouden maken voor de Duitsers. Alleen omdat het weder te slechts is om te vliegen, kunnen de Duitsers hun vege lijven redden. (Londen, (AP) 31.10).

[Het Hollands Diep is van 1½ tot 4 km. breed, de Moerdijkbrug is 2½ km. lang. Het Hollands Diep dat een samenvloeiing is van de Amer en de Nieuwe Merwede, is door een ondiepte in twee scheepvaartgeulen gescheiden, die een oversteek zeer moeilijk maken. Het was hier dat Jan Willem Frisco in 1711 verdronk. Het Hollands Diep is na de St. Elisabethsvloed in 1421 ontstaan, omdat toen een gedeelte van de kust was weggeslagen en de vloed telkens dieper het land in drong. — Red].

Dit is het clubgebouw van de Sociedad Bolivariana van het Oosten uit genomen.

DEWEY'S VERKIEZING STELT OVERWINNING UIT, ZEGT BYRNES.

De heer James F. Byrnes, directeur van oorlogsmobilisatie te Washington, zeide, dat de verkiezing van Thomas A. Dewey tot president onvermijdelijk de overwinning zal uitstellen. (Londen, (AP) 31.10).

Hij zeide in een rede voor de radio, dat men wat de republikeinen in het Congres betreft niet op hulp kan rekenen een blijvende vrede te vestigen. Op Dewey stemmen zou betekenen de vrede waarvoor onze jongens vechten en sterven, in gevaar te brengen. Een bestuursverandering zou onze geallieerden in de waan brengen, dat de Verenigde Staten zelf veranderd zijn.

JAMES F. BYRNES
„Men kan niet op de Republikeinen rekenen....."

Byrnes was voorheen democratisch senator, die door Roosevelt tot het hooggerechtshof werd benoemd en als zodanig aftrad om directeur van het departement van oorlogsmobilisatie te worden. Hij zeide voorts nog, dat een republikeinse president aanzienlijk veel tijd zou nodig hebben om van de geallieerde krijgsplannen op de hoogte te geraken. (Washington, (AP) 31.10).

80 KM. VAN BOEDAPEST.

De Duitsers melden, dat een menigte tanks van het Rode Leger, vliegtuigen en grof geschut over de Teiss aanvallen doet over een breed front. Men is hier nog maar 80 km. van Boedapest. Dit is de nieuwe grote aanval op de Hongaarse hoofdstad. Het Sovjet-communiqué meldt deze opmars niet, maar volgens de radio van Moskou, zoals opgevangen in Genève, is de nazigezinde premier van Hongarije Ferenc Zalasi naar Hitlers hoofdkwartier vertrokken. Naar verluidt zou Zalasi willen voorstellen de zetel der regering van Hongarije van Boedapest naar Berlijn te verplaatsen. (Londen, (AP) 31.10).

THANS KEULEN HET DOEL.

Het Britse ministerie van luchtvaart heeft het volgende communiqué uitgegeven: „Vannacht heeft de Raf meer dan 1000 vliegtuigen naar het nijverheids- en spoorwegcentrum Keulen gezonden. Ongeveer 400.000 ton springstoffen en brandbommen werden hier door het wolkendek geworpen. De gloed van grote branden kon men duidelijk zien.

Dan deden wij nog twee aanvallen op Berlijn met Mosquito-vliegtuigen, een voor de aanval op Keulen en een vlak erna. Later werden nog over een groot gebied de vliegvelden aangevallen.

Gistermiddag hebben Mosquito's van het kustcommando vijandelijke schepen voor de Noorse kust in de grond geboord. Twee van onze vliegtuigen keerden van deze tocht niet terug." (Londen, (AP) 31.10).

DE „RICHELIEU" BIJ DE PHILIPPIJNEN?

De radio van Tokio liet doorschemeren, dat het Franse slagschip „Richelieu" de wateren van het Verre Oosten bereikt heeft en zich gevoegd heeft bij de Noordamerikaanse vloot, die rondom de Philippijnen werkzaam is (San Francisco, (AP) 30.10).

AANVALLEN OP DE DUITSE SCHEEPVAART.

De Britse Admiraliteit maakt bekend, dat 6 Duitse schepen tot zinken zijn gebracht en nog 19 beschadigd werden door vliegtuigen van Britse vliegdekschepen die met de thuisvloot opereren in de Noorse wateren (Londen, (AP) 30.10).

Het nieuws van vandaag.

Gisteren werd de vlag gehesen aan de toren van het St. Elisabethsgasthuis: Breda was vrij. Vanmorgen ging de vlag in de mast op Habaai en aan het St. Martinusgesticht: Roosendaal was vrij. De Zusters van Schijndel hebben de bevrijding van haar moederhuis al gevierd. De Frères van Aruba waren een der eersten, omdat hun huis in Baarle Nassau staat. De Fraters hebben Tilburgs bevrijding gevierd.

Nijmegen, middelpunt van katholiek en Dominicaans leven, is allang bevrijd. Resten nog slechts — wat de werkers in onze missie betreft — Rijswijk van de Broeders van Brakkeput en Voorschoten van de Zusters van Aruba.

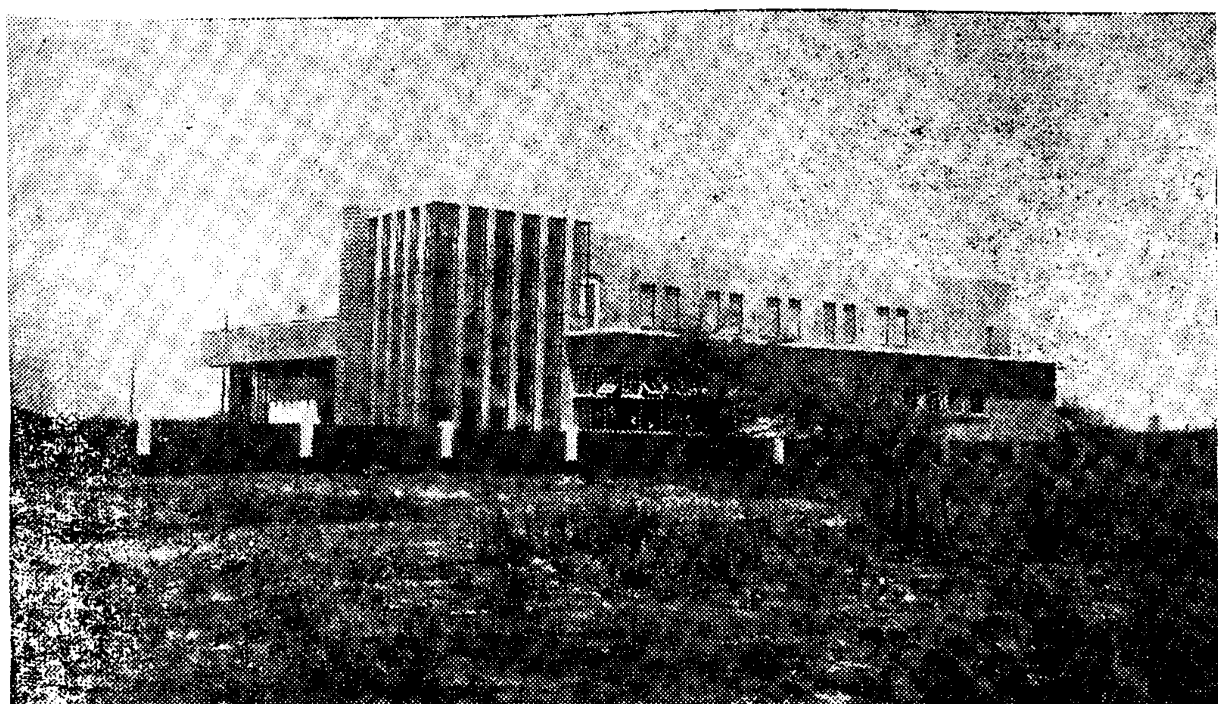
Thans vluchten de Duitsers over het Hollands Diep, dat op de smalste plekken nog anderhalve kilometer en op de breedste plekken maar liefst vier kilometer breed is. De geallieerden naderen Willemstad, het kleine vestingstadje aan het Hollands Diep met slechts drieduizend inwoners. Het Brabantse Willemstad is gesticht in 1583 en heet naar den Vader des Vaderlands, Willem van Oranje. Ons eigen Willemstad van Curaçao heeft de naam en de vestingen ermede gemeen, maar is van latere datum. Het heet naar Stadhouder Willem II. Aanvankelijk een marinebasis, was deze basis op het einde der 17e eeuw niet meer nodig en Curaçao werd bevorderd tot nederzetting — de eerste stap op de lange weg naar het omstreden staatsdeel van 1942. Bij deze gelegenheid werd onze hoofdstad naar den zoon van Frederik Hendrik genoemd: Willemstad naar Willem II. die door zijn huwelijk met de oudste dochter van den Engelsen koning, Mary Stuart, de grondslag zou leggen voor de eeuwenoude vriendschap tussen Oranje en Engeland. Helaas is Willem, naar wien onze hoofdstad heet, maar 24 jaar oud geworden: hij stierf in 1650.

Geheel Zuid-Beveland — iets kleiner dan Curaçao — is thans in Geallieerde handen. De dam welke door het Sloe naar het eiland Walcheren leidt, is bereikt en het zal misschien niet lang meer duren voordat de vijand ook van Walcheren verdreven is.

De Zuidelijke oever van de Hont is reeds bijna geheel vrij. De Geallieerden hebben Retranchment — een dorpje van 650 inwoners met een Franse naam, maar in Zeeuws-Vlaanderen gelegen en genoemd naar de versterking („retranchement") aan het Zwin — genomen en zitten in de buitenwijken van Sluis. Behalve geringe winsten in Frankrijk is er aan het Westeuropese front weinig verandering. De Russen schijnen een nieuw offensief in Hongarije geopend te hebben in de richting van Boedapest, doch omtrent de strijd in Oost-Pruisen wordt weinig meer gezegd. Vermoedelijk zien de Duitsers kans daar de Russen te stuiten.

Premier Winston Churchill heeft hedenmorgen in het Lagerhuis gezegd, dat het misschien tot de zomer van het volgend jaar zal duren voordat de oorlog tegen Duitsland ten einde is. De strijd tegen Japan kan dan nog anderhalf jaar verder gaan.

Niettemin gaat ook de strijd tegen Japan goed. 24.000 Japanners zijn reeds door de troepen van MacArthur opgeruimd op de eilanden Leyte en Samar in de Philippijnen en men schat, dat de grote zeeslag aan Nippon wel 35.000 man gekost heeft.

Het prachtige gebouw van de Sociedad Bolivariana te Aruba van de Zuidzijde genomen.

De Katholieke Kerk in Rusland.

door

Prof. N. S. Timasheff,

hoogleraar aan de Fordham-Universiteit te New York.

Nu de verhouding tussen het Vaticaan en de Sovjet Unie zo dikwijls ter sprake gebracht wordt, doen wij goed de vroegere status van de Katholieke Kerk in Rusland eens de revue te laten passeren.

De verhouding tussen de Sovjet Regering en de Kerkgenootschappen heeft zich regelmatig ontwikkeld totdat men opmerkelijk genoeg, weer tot oude toestanden is terugkeerd. Het is bijvoorbeeld opmerkelijk dat de Sovjet Regering twee staatscommissies in het leven heeft geroepen om de godsdienstige aangelegenheden te behandelen, waarvan de één zich uitsluitend met de Russisch Orthodoxe Kerk heeft te bemoeien en de ander met de andere Kerkgenootschappen. In het Tsaristische Rusland had men een Bureau met aan het hoofd den Procurator van de Heilige Synode die alle zaken die betrekking hadden op de Russisch Orthodoxe Kerk behandelde, en de Afdeling van niet - Orthodoxe Kerkgenootschappen," een onderdeel van het Ministerie van Binnenlandse Zaken die de aangelegenheden van Katholieken, Protestanten, Joden, Mohammedanen en andere onderdanen van den Tsaar moest behandelen.

Wanneer wij aannemen dat deze politiek om oude instellingen en toestanden weder te doen herleven voortgezet zal worden en dat — door de uiteindelijke regeling van de territoriale problemen — de Sovjet Unie in het bezit zal komen van grote gebieden met Katholieke minderheden of zelfs meerderheden (zoals Littauen en een deel van Oost-Gallicië), is het wel interessant om weer eens na te gaan hoe de positie van de Katholieke Kerk in het oude Rusland was.

Deze positie was onderhevig aan wijzigingen, en afhankelijk van de Pools-Russische betrekkingen. Met andere woorden, telkens wanneer deze betrekkingen slechter werden, leed de Katholieke Kerk in Rusland ook en wanneer er tussen de twee landen geen moeilijkheden waren hadden de Katholieken er voordeel bij. Men moet niet vergeten dat het onderscheid tussen Rus en Orthodox enerzijds en Pool en Katholiek anderzijds streng gehandhaafd bleef. Slechts gedurende zeer kort tijdperk in de Russische geschiedenis zijn de verhoudingen tussen de Heilige Stoel voordeliger dan vele andere concordaat geregeld geweest. Dit concordaat werd getekend op 22 Juli 1847 en was voor de Heilige Stoel voordeliger da nvele andere concordaten die toen van kracht waren. De opstand van de Polen in 1863 tegen den Russischen Tsaar had niet alleen de opzegging van het concordaat door Rusland ten gevolge doch het kwam zelfs tot een breuk in de diplomatieke betrekkingen. Eerst in 1894 toen de Russische regering van mening was dat de Poolse quaestie niet meer bestond, werden de diplomatieke betrekkingen hersteld. Van dat jaar tot aan de overwinning van de Communisten in 1917, was er altijd een Russische gezant bij de Heilige Stoel ofschoon er geen Pauselijke Nuntius te St. Petersburg meer benoemd was geworden.

Het onderhouden van de betrekkingen met de Katholieke Kerk was een van de belangrijkste zorgen van de Tsaristische Regering omdat bij de volkstelling van 1897 (de enige volledige die ooit in Rusland gehouden is) gebleken was dat er onder de onderdanen van den Tsaar 11.500.000 katholieken waren, wat ongeveer 10% van de bevolking was. Hiervan woonden er 7 millioen in Polen (het gebied om Warszawa, Lublin, Tsjenstochow etc.) en de rest in de Westelijke provincies van Rusland, hoofdzakelijk in Lithauen en in het gebied dat de Russen en de Polen elkander thans betwisten.

Voor de zorg van de godsdienstige behoeften van dit volksdeel was het land verdeeld in twaalf bisdommen: aan het hoofd daarvan stond de bisschop van Mohilev. In deze bisdommen waren er 2.300 parochies met 3.200 kerken en 2.000 kapellen; de geestelijkheid telde 4.500 leden. De bisschoppen werden benoemd door den Tsaar, maar de benoeming was aan de goedkeuring van den Paus onderworpen. De pastoors werden door de bisschoppen benoemd. In zes bisdommen waren er suffragaanbisschoppen. In acht bisdommen had men seminaries voor de opleiding van priesters en in St. Petersburg waar de bisschop van Mohilev zijn feitelijke zetel had was er een theologische school voor hogere opleiding.

De Tsaristische Regering betaalde de salarissen van de geestelijkheid; aan dat doel werd een bedrag van anderhalf millioen roebel per jaar besteed.

De positie van de Katholieke Kerk was ook afhankelijk van de eigenaardige wetgeving op kerkelijk gebied.

De Russisch - Orthodoxe Kerk was de Staatskerk en had als zodanig officieel voorrang boven de andere Kerken.

Het Katholicisme mocht niet voortgeplant worden onder de Orthodoxen; dit was bij de wet verboden en tot aan 1906 zou de bekering van een Orthodox tot het Katholicisme bij de wet verboden en dit werd vervolgd als een misdaad.

In 1906 werd deze laatste bepaling opgeheven, maar het bleef aan de Katholieke Kerk verboden om onder de Orthodoxen te arbeiden en aan deze laatsten om tot het Katholicisme over te gaan.

De Orthodoxe Kerk had wel de volmacht om zendingswerk te verrichten onder de Katholieken. Gemengde huwelijken moesten volgens de Orthodoxe ritus gesloten worden en de kinderen uit zulke huwelijken geboren behoorden rechtens tot de Orthodoxe Kerk.

Van de andere kant behoorden de Katholieke Kerk, enkele Protestantse gezindten en de Armeense Kerk tot de bij de wet beschermde godsdienstige groepen. Dit betekende dat huwelijken tussen katholieken geheel vielen onder het kerkelijk recht en dat echtscheidingen tussen katholieke onderdanen van den Tsaar onmogelijk was. De Katholieke Kerk werd wettelijk beschermd tegen de propaganda van de niet-beschermde gezindten. Kinderen van Katholieke ouders ontvingen in alle scholen van het Keizerrijk godsdienstonderricht van Katholieke priesters of andere personen aangewezen door de bisschoppen op kosten van de Staat.

Van een volledige herleving van deze toestanden onder het Communistische regiem zal waarschijnlijk geen sprake zijn, maar als de Sovjet Unie uiteindelijk in

CURAÇAO

MORGEN GEEN KRANT

In verband met het feest van Allerheiligen zal „Dagblad Amigoe di Curaçao" morgen niet verschijnen.

BRITSE „WAR BONDS" WORDEN GESTAAKT.

Van belang voor Curaçao, waar de mensen van de C.P.I.M. andere bewoners van Curaçao waren hiervan uitgesloten — hun gelden konden beleggen in Britse oorlogsbons, is het volgende telegram van hedenochtend:

De minister van financiën Sir Jogn Anderson heeft in het Lagerhuis medegedeeld, dat de verkoop van Britse nationale oorlogsbons met 6 November as. zal worden gestaakt. (Londen, (AP) 31.10).

MAJOOR JESURUN OP BEZOEK.

Majoor Harold Jesurun van het Noordamerikaanse leger brengt op het ogenblik enkele dagen op Curaçao door alvorens wederom zijn oorlogstaak te gaan hervatten.

Majoor Jesurun werd op Puerto Rico geboren en studeerde in de Verenigde Staten voor medicus, doch is van Curaçaose afkomst. Zijn moeder mevrouw de weduwe Esterlinda („Sion Linda") Mendez de Jesurun en zijn broeder Wilfred Jesurun zijn nog op Curaçao woonachtig.

Majoor Jesurun heeft als geneesheer met de Noordamerikaanse strijdkrachten in de Stille Oceaan gediend, o.a. op Nieuw Guinea in de campagne tegen de Japanners. Tot driemaal toe werd hij gedecoreerd om zijn moedig gedrag en zelfopoffering.

Wij wensen Majoor Jesurun een aangenaam verblijf met de zijnen toe en een succesrijke voltooiing van zijn moeilijke oorlogstaak.

ORA PRO PACE.

Donderdagmiddag zal in verband met Allerzielen de wekelijkse adoratie van „Ora Pro Pace" in de kapel van het Sint Martinusgesticht geen doorgang vinden.

GESLAAGD.

Departement van Onderwijs en Volksontwikkeling.

Examen voor Kwekeling: Verklaring, bedoeld in artikel 15c der Onderwijsverordening 1935, P.B. no. 43 gehouden op Aruba op 19 October 1944. Geslaagd de Dames: Luciana Felipina Wolff, Catharina Geerman, Rosita Kock en Johanita Francisca Emers.

Verklaring bedoeld in artikel 16, derde lid sub a der Onderwijs verordening 1935 P.B. no. 43, zoals gewijzigd en aangevuld bij P.B. 1944 no. 1, gehouden op Aruba op 19 October 1944. Geslaagd: Leoncita Cruz en Johanna Antonia Esser.

(Vervolg van pagina 1.)

het bezit komt van provincies waar millioenen katholieken wonen, zal zij zich genoodzaakt zien om aan deze gunstige voorwaarden voor het godsdienstig leven te geven, anders zullen millioenen katholieken over de gehele wereld vijandschap aankweken tegen de Sovjet Unie.

BUITENLAND

NOG ENKELE DAGEN.

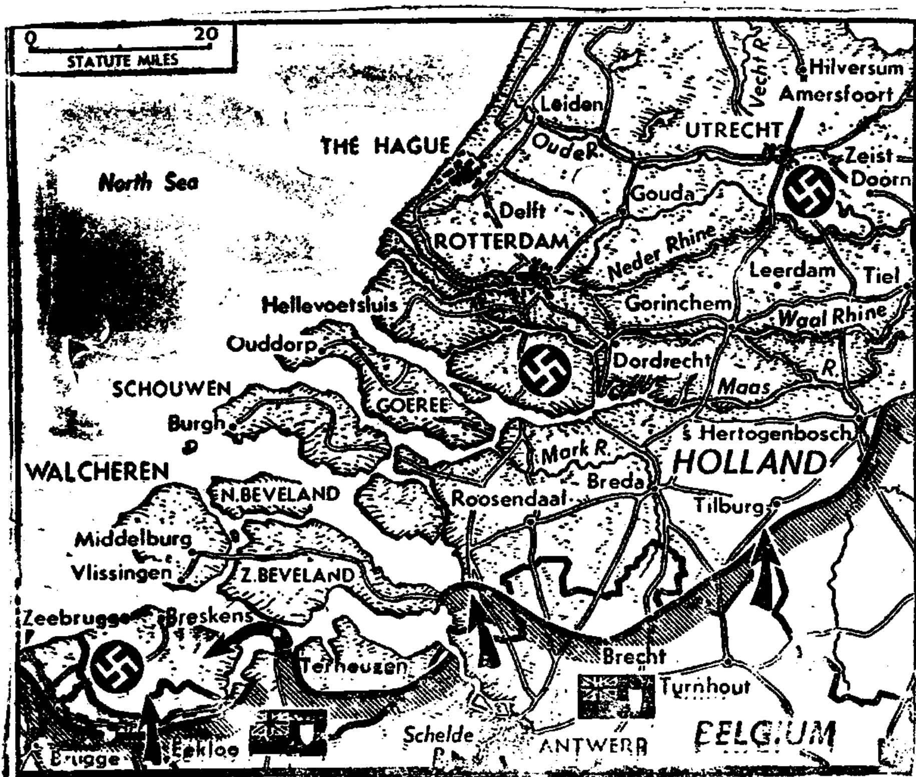
Een Britse staf-officier zeide: „Het kan nog slechts enkele dagen duren voordat de 'Boche' geheel naar de Maas teruggedrongen is aan de Westelijke flank van onze wig. Er is geen teken van een vlucht of een paniek in de vijandelijke terugtrekking, doch zij trekken zich snel terug."

Naar vermeld wordt vult het Duitse motorverkeer de hoofdweg welke over de Maas leidt en trekt het Noordwaarts naar Dordrecht. Colonnes van vijandelijke voertuigen, welke 10 tot 20 kilometer lang zijn, trekken voordeel uit de zware mist om te ontsnappen.

Met een stoot in de zijde van de Duitse zak veroverden Britse pantserstrijdkrachten Raamsdonk, op 6½ kilometer ten Noord-Oosten van het pas veroverde Oosterhout en minder dan 3 kilometer ten Zuiden van de brug over de Maas bij Geertruidenberg.

Andere Britse strijdkrachten namen het plaatsje Sprang op 13 kilometer ten Noorden van Tilburg, terwijl verder naar het Westen de Canadezen snel het leven slaan uit de vijandelijke zak. Volgens een schatting zitten de resten van vijf of zes divisies nog in de kistvormige hoek ten Zuiden van de Maas en het zou nog enige tijd kunnen duren voordat zij opgeruimd zijn. Voor alle practische doeleinden heeft Montgomery echter een nieuwe belangrijke phase van de strijd in West-Europa gewonnen.

Aan de Oostelijke flank van de corridor door Nederland vechten Generaal Sir Moles Dempsey's troepen in een spookachtig terrein en een zware mist in een poging om Leiseel te heroveren, doch het grootste deel ervan was hedenmorgen nog in Duitse handen. Voor een ogenblik tenminste schijnt het alsof de Duitse tegenaanval is stukgeslagen op de sleutelpunten aan de Oostzijde van de corridor. (Aan het Britse front in Nederland, (AP) 31.10).

Dit kaartje toont het begin van de Geallieerde aanval om de Duitsers uit Zuid-West Nederland te verdrijven. Thans zijn zowel 's Hertogenbosch, Tilburg, Breda en Roosendaal bevrijd. Zuid-Beveland is geheel in Geallieerde handen en in Zeeuws-Vlaanderen zijn de Duitsers tegen de zee aan gedrukt.

EEN PRIVÉ-OORLOG IN ZUID-FRANKRIJK.

door

GLADWIN HILL.

Ongeveer 2000 Spaanse republikeinen en Russische Georgiërs hebben zich samengevoegd onder het kenteken bestaande uit een zwart petje met een wit doodshoofd en hebben een privé „koninkrijk" gevestigd in een diepe bergkloof in Frankrijks Zuidelijk Dordognes Departement. Zij voeren een prive-oorlog tegen de Franse binnenlandse strijdkrachten, aldus meldde een waarnemer die pas in Parijs teruggekeerd is uit het gebied.

Zij zijn vluchtelingen uit Spanje — een aantal hunner diende in de internationale brigade in de Spaanse burgeroorlog — en onsnapten uit Duitse concentratiekampen in Frankrijk.

Hun doel: het afwachten van een kans om over de grens een aanval te doen op het Franco-regime.

Om de schuilplaats te bereiken moet men een steil en smal bergpaadje af naar de boden van de kloof waar de bende een brug heeft opgeblazen en wachtposten heeft uitgesteld, die uit de struiken te verschijnen komen om elken bezoekers te omsingelen.

De waarnemer werd niet lastig gevallen, omdat hij een Britse uniform droeg en hun ervan overtuigde, dat hij slechts een niet-geïnterneerde toerist is.

De groep bestaat grotendeels uit mannen. Er zijn ook enkele meisjes bij, die van het omliggende land gerecruteerd werden en in tenten en hutten wonen als zigeuners. Gelijk andere strijders, die tegen Franco zijn, vochten zij tot kort geleden samen met de Franse binnenlandse strijdkrachten tegen de Duitsers toen die nog in de buurt waren.

Doch deze groep kwam in botsing met de Franse binnenlandse strijdkrachten, omdat bij gebrek aan andere bezigheden zij de omliggende boerderijen en winkels overvielen en nu en dan personen neerschoten, die zich verzetten. Hun sterkte is echter zo secuur en de Franse binnenlandse troepen hebben hun handen zo vol met de Duitsers, dat nog geen doeltreffende maatregelen tegen hen genomen zijn.

Tenzij een expeditie tegen hen wordt uitgezonden zijn zij van plan daar te blijven tot het ogenblik is aangebroken voor de coup in Spanje (Parijs, (AP) 30.10).

DE GAULLE VERBIEDT HET DRAGEN VAN WAPENEN.

Men voorspelt betogingen over het gehele land als gevolg van de bepaling der Franse regering, da niemand wapenen mag dragen behalve het geregelde leger en de politie.

Dit verbod dat blijkbaar gericht is tegen de communistische elementen, die het gezag van de regering, vooral in Zuid-Frankrijk tartten, heeft ogenblikkelijk verzet ondervonden van de Nationale Raad van Verzet, de hersenen van de Franse ondergrondse beweging tijdens de Duitse bezetting.

De Raad verklaarde, dat aan de vaderlandse militie (een anti-Vichy guerrilla-organisatie, welke grotendeels communistisch is) een wettige status moet worden gegeven en trok het recht van de regering in twijfel om te beslissen omtrent de toekomst van de militie zonder overleg te plegen met de raad (Parijs, (AP) 30.10).

DE STRIJD IN DE PHILIPPIJNEN,

door

C. YATES MCDANIEL,

Noordamerikaanse voetsoldaten vechten tegen de taifoen en de Japanse vertragingstactieken en rukken in de Leyte-vallei voort naar de Noordwestelijke kust van het eiland en een mogelijk beslissend gevecht met de ingesloten doch talrijke Japanse strijdkrachten. De 24e divisie moet nog 16 kilometer gaan om aansluiting te maken met de 1e divisie ruiterij aan de Carigara-baai na de verovering van Jaro, het laatste belangrijke wegenkruispunt in het binnenland, in een verwoede slag op Zondag.

De vijandelijke verliezen op Leyte en Samar worden geschat op 24.000 man gedurende de eerste tien dagen van de strijd. De Noordamerikaanse verliezen bedragen 706 doden, 270 vermisten en 2245 gewonden, dit is een totaal van 3221 manschappen (Mac Arthurs Hoofdkwartier in de Philippijnen, (AP) 31.10).

HELE CABINET IN PUERTO RICO GEARRESTEERD.

Inzake belediging van het gerechtshof is te San Juan (Puerto Rico) het gehele cabinet van Tugwell, alsmede alle hoofdambtenaren, op last van rechter Marcelino Romany, is hechtenis gesteld. De aanklacht geschiedde door senator Celestino Iriarte, hoofd van de coalitie van oppositie-partijen, en is gebaseerd op voortzetting van het oorlogsnoodprogramma. Naar men zegt zou $ 16.000.000 op onwettige wijze en zonder goedkeuring van de wetgevende macht, gebruikt zijn. Rechter Romany heeft al enkele maanden geleden deze beslissing genomen en ook de hogere instantie, waar in appel werd gegaan stelde zich op dit standpunt. De leden van het cabinet, die tevens de oorlogsnoodraad vormen, zijn Jose M. Gallardo (onderwijs), Rafael Buseaglia (financiën), Rafael J. Cordero e.a. (Puerto Rico, (AP) 31.10).

CINELANDIA
WOENSDAG: 8 PM
„THE MYSTERY OF THE 13TH GUEST"

ROXY
WOENSDAG: 7 PM
„CAMPUS RHYTHM"
WOENSDAG: 9 PM
„DAYS OF GLORY"

WEST-END
WOENSDAG: 7 & 9 PM
„MY KINGDOM FOR A COOK"

Staten van Curacao

Vergadering op DONDERDAG, den 2den November 1944, des avonds te 8 uur.

Te Behandelen Onderwerpen:

1o. Ingekomen stukken.

2o. Ontwerp-landsverordening tot wijziging van artikel 71 van het Curaçaosch Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (1944-1945-49).

3o. Ontwerp-landsverordening betreffende de samenstelling, inrichting en bevoegdheid en de vaststelling van een nieuw kiesreglement van de Kamers van Koophandel en Nijverheid in Curaçao, zoomede de instelling van een handelsregister in Curaçao (1944-1945-24).

4o. Ontwerp-landsverordening regelende het „Ambachtsliedenreglement" (1944-1945-25).

5o. Ontwerp-Curaçaosche Begrooting voor het dienstjaar 1944 (1944-1945-28).

[redacted] De wnd. Griffier,

[redacted] VAN WEEL

DANKBETUIGING

Bij dezen betuig ik mijn hartgrondigen dank aan alle vrienden en bekenden, vooral aan 1sten Luitenant der Geniet. N. M. W. Vermeulen, voor de vele blijken van deelneming ondervonden bij het overlijden van mijn beminde Broeder:

Gregorio Wolfschoon

Namens de Familie
MANUEL F. WOLFSCHOON.

Curaçao 22 1944.

DE HEER EN MEVROUW
J. H. E. LAMP—SCHOTBORGH
geven met blijdschap kennis van de geboorte van hun zoon
ROALD CLAUDE
"Sanatorium Het Groene Kruis„ 30—10—'44.

ONS KONINKRIJK

DE BEVRIJDING VAN ZUID-BEVELAND.

door

ARNOLD VAS DIAS.

Arnold Vas Dias, die met het eerste Canadese leger te Goes was, schrijft hoe de Canadezen, alvorens over de verbindingsweg met Walcheren op te trekken, eerst het Westelijke gedeelte van Zuid-Beveland bezetten. Slechts een paar kilometer achter de frontlijn vierde Goes zijn bevrijding. De Canadezen trokken het stadje Zondag binnen om 14.30 uur, juist 1 uur nadat de laatste Duitsers waren vertrokken.

Zaterdagnacht en Zondagmorgen vroeg beschoten de Geallieerden de stad uit de richting van Kapelle en veroorzaakten in één straat enige schade. Er vielen 7 doden en enkele gewonden. Verder is het stadje met zijn mooie kerk en het raadhuis met de toren, daterend uit de vijftiende eeuw onbeschadigd. De beide bruggen van Goes werden, dank zij het werk van een kleine maar vastberaden groep leden van de ondergrondse beweging, niet opgeblazen.

Goes is zonder kolen, electriciteit en drinkwater, maar er is voldoende regenwater, dat door de bewoners wordt opgevangen. Het marktplein was Zondag gevuld met een fleurig geklede menigte, die, met oranje getooid, de troepen toejuichte. Vele vrouwen droegen de Zeeuwse kappen en de gouden oorijzers.

Optrekkend langs de verbindingsweg werd de opmars van de Canadezen lange tijd verhinderd door uitgebreide verdedigingswerken; aan beide zijden van de weg vindt men sterk afweergeschut, terwijl langs de dijken loopgraven waren aangelegd door hiertoe opgeroepen Nederlanders.

Na de laatste ernstige tegenstand bij het Kanaal van Hansweert te hebben overwonnen, maakten de Canadezen Zondagmorgen contact met over water aangevoerde Britse troepen, die Dinsdag bij Hoedekenskerke waren geland. De Duitse tegenstand op het overige gedeelte van Zuid-Beveland neemt snel af en de bevolking is optimistisch gestemd voor de nabije toekomst, wanneer [redacted] Zeeland bevrijd zal zijn. Kenmerkend voor de vastberadenheid om het land weer zo snel mogelijk op te bouwen, waren de geheel door water omringde boerderijen, waar de windmolens vrolijk draaiden en de mannen druk bezig waren om de daken, waarop de Nederlandse vlag fier wapperde, te herstellen. Toch heeft Zeeland erg geleden. De Duitsers hebben grote stukken land zowel op Zuid-Beveland, Walcheren, Schouwen Duiveland als Tholen onder water gezet. Vele hectaren vruchtbaar bouwland en vele boomgaarden zijn door het zeewater voor vele jaren bedorven. De schade, die aangebracht werd aan vruchtbomen in het overstroomde gebied, loopt in de millioenen.

Langs de weg naar Goes liggen duizenden uien te verrotten in het water. Enkele dorpen als Hoedekenskerke en 's Gravenpolder hebben veel schade geleden. Alle bomen langs de verbindingsweg naar Goes zijn omgehakt. In Goes werden de N.S.B.-ers opgesloten in de Korenbeurs. De naam Goes wordt in het oud-Nederlands als Goose-Gans geschreven en op het wapen van Goes komt een gans voor. Gedurende de gehele bezetting verscheen er een sluikblad, dat zich noemde: „Vrije stemmen uit de Ganzenstad". Maandag kwam dit blad op oranje-papier gedrukt, voor het laatst uit.

DE TOESTAND OP WALCHEREN.

Door Arnold Vas Dias met het Eerste Canadese Leger te Goes:

Grote stukken van het eiland Walcheren dat zich nog in Duitse handen bevindt, zijn onder water en de bevolking lijdt door gebrek aan electrische stroom en koken, verklaarde een Nederlander die er in slaagde van Walcheren naar Zuid Beveland over te steken.

Hij vertelde mij over de levensomstandigheden op Walcheren. De overstromingen bieden een bedroevende aanblik. Grote meren zijn gevormd, waaruit slechts de daken van de boerderijen en de bomen opsteken en dijken een smalle lijn vormen. De straten van de steden en dorp zijn als evenveel kanalen, waarin de huizen zich staan te spiegelen; Middelburg staat practisch geheel onder water; het waterpeil is echter niet hoog en men ziet er nog sporadisch een fietser doorrijden of mensen met hoge rubberlaarzen aan door de verlaten straten gaan; de koude wind blaast om de hoeken der straten en de rillende inwoners proberen zo snel mogelijk thuis te komen. Met angst verwacht men de winter, die voor de toch al zo zwaar getroffen bevolking een ware beproeving zal zijn. Op 5 September toen de Duitsers een ineenstorting vreesden van het gehele front in Nederland hebben zij Goes ontruimd; velen namen de wijk in burger, soms zonder schoenen aan. Deze algemene terugtocht was toe te schrijven aan de vrees van de Duitsers. Eerst werd het eiland door de Duitsers geïnundeerd, maar daarna kwamen de bombardementen van zeedijken bij Vlissingen en Westkapelle. Het zwaarst getroffen gedeelte is dat tussen Rittem en Oost Souburg. Hier staat het water bijna een meter hoog en de inwoners hebben hun huizen moeten verlaten en zijn nu in Middelburg ondergebracht. Ondanks de grote schade die de stad Middelburg in 1940 heeft geleden, konden deze mensen er toch nog een onderkomen vinden; ook uit de omliggende dorpen zijn de mensen naar Middelburg gekomen. In Vlissingen zijn van de oorspronkelijke bewoners slechts 3000 overgebleven; de anderen zijn ondergebracht in hoger gelegen gebieden. Vele boeren hebben geweigerd hun boerderijen te verlaten, ondanks het bevel van de Duitsers; zij hebben op de zolders wat levensmiddelen opgeslagen en slapen daar ook; alleen bij eb komen zij buiten en waden door de natte straten en over de overstroomde wegen om nieuwe voorraden in te slaan. Men schat dat een 20.000 mensen aldus stijfhoofdig op hun bevrijding blijven wachten. Vlissingen heeft veel geleden van de op de Duitse versterkingen gerichte bombardementen. Middelburg heeft tot nu toe geen erge schade geleden. Gas, electriciteit, kolen en drinkwater ontbreken op het eiland Walcheren; hoe erg de toestand ook is, wanhopen doet de bevolking niet. Het meeste vee is van Walcheren naar Zuid Beveland gedreven, maar de Duitsers hebben op grote schaal geplunderd en er is slechts een vijfde over van de vroegere veestapel. Vlissingen alleen heeft tot nu toe electrische stroom gehad, maar de Duitsers hebben de centrale ondermijnd.

VERNIELINGEN IN TILBURG.

Arnold Vas Diaz bericht uit Tilburg:

Alvorens zich terug te trekken, vernielden de Duitsers de herstellingswerkplaatsen van de spoorwegen die tot de grootste in Nederland behoren, voorts het station, de electrische centrale, de electriciteits- en vele andere belangrijke fabrieken. De vijand beroofde de bevolking van alle overgebleven voedselvoorraden, zodat de voedsel situatie precair is. Desniettegenstaande vierde Tilburg uitbundig de bevrijding toen Britse troepen Vrijdag 's middags de stad binnentrokken, nadat de laatste Duitsers om 15 uur vertrokken waren.

Zaterdag waren de straten gevuld met een dichte menigte, die met Oranje gesierd zijn vreugde uitte weer als vrije burgers te kunnen ademen. Zwaarder dan de vier jaren van de bezetting, waren de laatste 4 weken geweest toen sinds 4 September Duitse burgers de stad begonnen te ontvluchten, nadat de algehele terugtocht in Frankrijk hen het wanhopige van de toestand in de Zuidelijke provincies deed inzien.

Het eerste nummer van het „Mededelingen blad voor Tilburg" herinnerde er aan hoe gedurende de laatste weken het Duitse juk steeds zwaarder op de bevolking begon te drukken.

Er werd wel gevochten in Tilburg, maar alleen de Zuidelijke buitenwijken zijn tamelijk ernstig beschadigd. De omliggende dorpen zijn zwaarder getroffen, vooral Best en Oirschot, welks mooie kerk een ruine is (Aneta).

VAN HET GROOTSTE BELANG.

De militaire berichtgever van Aneta seint:

Practisch is geheel Noord-Brabant nu in handen van de geallieerden terwijl een week geleden alleen het belangrijke centrum Eindhoven in geallieerd bezit was. Nu hebben zij 's Hertogenbosch, Tilburg, Breda, Bergen op Zoom en Roosendaal. Hoewel deze laatste stad een kleine bevolking heeft is het een belangrijk spoorwegcentrum en het was de laatste sleutelstelling op de ontsnappingsweg. Van Roosendaal gaat een rechtstreekse spoorweglijn naar de Moerdijkbrug. Het verdrijven van de Duitsers uit Noord Brabant was van het grootste belang voor de geallieerden en een dringende noodzakelijkheid met het oog op het vrijmaken van de haven van Antwerpen, hiertoe moesten immers alle vliegvelden, die dicht bij deze havenstad lagen in geallieerde handen komen. De Duitsers hebben nu de verdedigers van de Zeeuwse eilanden aan hun eigen lot overgelaten, zoals zij dat ook hebben gedaan met de garnizoenen van de Franse havensteden.

DE HAVEN VAN ANTWERPEN.

Voor het zwaar beproefde volk van Europa is het vrijmaken van de Antwerpense haven voor de Geallieerde scheepvaart van een groot belang, dat zelfs boven het militaire belang reikt. Op het ogenblik wordt alle vervoer gebruikt voor militaire doeleinden, zodat ook voor de bevrijde gebieden in Frankrijk en België niet voldoende voedsel kan aangevoerd worden. Indien echter de haven van Antwerpen vrij is, wordt de toestand anders. Het nodige voedsel kan slechts aangevoerd worden wanneer de toegang tot Antwerpen, dat een losvermogen heeft van 50.000 ton per dag, vrij is (Aneta).

„VOLKOMEN NATUURLIJK"

Het is volkomen natuurlijk, dat het Nederlandse volk de mogelijkheid overweegt om het eigen verwoeste land te vergoeden door een stuk Duits gebied, schrijft de Londense „Times". Het dappere Nederlandse volk draagt het zware juk der onderdrukking en die onderdrukking wordt erger en kwaadaardiger naar gelang de vijand zijn eigen positie ziet verergeren en het door hem bezette gebied steeds kleiner wordt. Niet alleen wordt Nederland in een nabije toekomst met hongersnood bedreigd, maar de Duitsers richten dusdanige verwoestingen aan dat de toekomstige economie van het land in gevaar is gebracht zonder dat hiervoor enige militaire noodzaak voor handen was. Nu stukken van het vruchtbaarste gebied van Nederland weer aan de zee worden prijs gegeven, is het vanzelfsprekend, dat de Nederlanders de ogen richten op Duitsland (Aneta).

PIERLOT WIL SAMENWERKING.

De Belgische premier Hubert Pierlot stond een vraaggesprek toe aan Eric Wigham, dat in de Sunday Observer gepubliceerd werd. Hij zeide, daarin, dat hij gaarne tussen Engeland, België, Nederland en Frankrijk een nauwe samenwerking op defensie-gebied zou zien zelfs in vredestijd. Ons grondgebied is te klein voor een doeltreffende verdediging. Onze militaire bases kunnen te snel door een aanvallende macht bereikt worden. Te dien einde hebben wij een uitbreiding van onze bases aan de overzijde van het Kanaal nodig. Het zou misschien ook nuttig voor Engeland zijn om bij geval van noodzaak landingsplaatsen en een georganiseerd bruggehoofd in handen van een betrouwbare geallieerde op het continent te hebben ten einde de herhaling van een oorlog te voorkomen. Wij zijn reeds met Nederland tot overeenkomst gekomen betreffende een georganiseerde gemeenschappelijke verdediging (Aneta).

KERSTENS IN AUSTRALIË.

Piet A. Kerstens, vroeger Minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, die thans benoemd is tot Commissaris voor Nederlands Indische Zaken in Nederland, wanneer de Nederlandse regering weer in Den Haag gezeteld zal zijn, is in Australië aangekomen. Totdat de oorlogssituatie het mogelijk maakt zijn functie te aanvaarden, zal hij in Australië voorbereidende maatregelen treffen voor het herstel van het schoolwezen in Nederlands Indië onmiddellijk na de bevrijding.

De Heer Kerstens kwam in Australië bijna gelijktijdig aan met Dr. Hubertus J. van Mook, waarnemend Gouverneur Generaal van Nederlands Indië en Minister van Koloniën, op wiens uitnodiging de Heer Kerstens de positie van Commissaris voor Nederlands Indische zaken in Nederland aanvaard heeft, kort nadat hij zijn ontslag genomen had uit het Nederlandse cabinet in de maand Juni jl.

Vóór de oorlog was de Heer Kerstens voorzitter van de R.K. Staatspartij in Nederlands Indië en lid van de Volksraad. Sprekende over zijn werk in Australië, zeide de Heer Kerstens, dat sinds de Japanse invasie van Nederlands Indië, duizenden kinderen in het geheel geen onderwijs genoten hadden, maar dat zijn landgenoten in Australië thans uitgebreide maatregelen treffen hierin te voorzien zodra Nederlands Indië bevrijd is (Aneta).

ALLEEN DE GROND.

De „Yorkshire Post" schrijft over de Nederlandse Regeringsverklaring:

„De Nederlanders hebben in principe hun recht geëist om een stuk van Duitsland te bezetten. Wanneer er Duitsers zijn, die hun haardsteden zullen verliezen, want de Nederlanders willen alleen de grond en niet de bewoners, kunnen zij slechts hun regering er voor aansprakelijk stellen. De Duitse propaganda kan deze mensen misschien later als slachtoffers afschilderen, maar iedereen zal zich herinneren op welke gruwelijke wijze de Nederlanders geleden hebben. De nazies hebben het Nederlandse volk een lang lijden opgelegd en het Duitse volk is verantwoordelijk voor zijn leiders (Aneta).

BONTJASSEN VOOR DE NAZIES.

De Duitsers stellen weer nieuwe eisen aan de Nederlanders om de troepen van een winteruitrusting te voorzien, verklaarde Radio-Oranje. In Den Haag zijn 60.000 dekens en een aantal winterjassen opgevorderd; dit getal is nu tot 70.000 vermeerderd. In het pas bevrijde Breda moesten per inwoner 3 paar schoenen, 3 stel winterondergoed, 3 hemden, 1 winterjas en een aantal dekens worden ingeleverd. In Gorkum werd de bevolking gedwongen 2000 dekens in te leveren.

De Nederlandse autoriteiten werden van Londen uit gewaarschuwd deze Duitse plunderingen niet te vergemakkelijken. Dientengevolge werd de Gestapo verantwoordelijk gesteld, die een bevel uitvaardigde dat iedereen 3 dagen moest thuis blijven om de politie in de gelegenheid te stellen de huizen te doorzoeken.

Laatste nieuws

— Generaal Majoor Albert Wedemeyer is in Tsjoenking aangekomen om de post van Bevelhebber der Noordamerikaanse strijdkrachten in China op zich te nemen. Generaal Joseph Stillwell gaf onlangs deze post op, toen hij naar Washington werd teruggeroepen.

— Brits Indische troepen van het achtste leger hebben een bruggenhoofd gevormd over de rivier de Ronco ten Zuiden van de verkeersweg naar Bologna. Hierdoor wordt Imola bedreigd. Elders aan het Italiaanse front werd slechts geringe vorderingen gemaakt en duurden de patrouilleverrichtingen voort.

— De tweede slag om de Philippijnen heeft de Japanners bijna 35.000 man gekost, waaronder enkele admiraals en 200 marinevliegers. Naar schatting werden nog duizend of meer matrozen en officieren gewond, doch naar een of andere haven gevoerd aan boord van de beschadigde oorlogsschepen.

Wezen en gevaar van „Deutschreligion“.

Wanneer Hitler zelf eenmaal overwonnen is (en het ziet er bij het schrijven van dit artikel naar uit, dat wij niet al te lang op dit moment zullen behoeven te wachten) dan zal dat nog niet betekenen, dat ook de ideëen overwonnen zijn, die hij heeft gepropageerd. Er schuilt zelfs een groter gevaar in de neo-paganistische leer, die de Nazies gepropageerd hebben, dan in hun politieke theorieën. De laatste worden door de feiten voldoende weerlegd, de eerste zijn voor mensen, die wetenschap boven openbaring en geloof stellen, een voortdurende verleiding tot nieuwe experimenten. Daarom lijkt het ons niet overbodig door te gaan met het ontmaskeren van deze theorieën en wij willen dit wederom doen aan de hand van gegevens, ons daarvoor door Professor P. E. de Rooy O.P. verstrekt.

Het Duitse nieuw-heidendom aanvaardt een revolutionistisch en vitalistisch pantheïsme, zoals in een vorig artikel werd aangetoond: God is de levende cosmos en deze wordt zichzelf bewust in den mens en door den mens De natuur der verhoudingen tussen dezen mens en deze pantheïstische god wordt door deze opvatting van God bepaald.

Wat is nu de natuur van de godsdienst volgens het Duitse nieuwheidendom? „Het wezen van de godsdienst, zegt Bergmann, bestaat in de gewaarwording waarmede de mens zich één voelt met de natuur, de kosmos, het bloed, de grond, het volk, „die Heimat", de natie en het vaderland" *.

Voor de „Deutschreligion" is godsdienst dus een gewaarwording, een gevoel, en niet een vrijwillig zich richten van de geest. Het is bovendien een gewaarwording die de mens heeft van zijn eenheid met de kosmos en niet de min of meer heldere visie op zijn afhankelijkheid van het Opperwezen.

Bergmann vertelt ons dat de gewaarwording van onze eenheid met God drie stadia doorloopt. Eerst komt op de gewaarwording van onze eenheid met het goddelijk fondament van het heelal. Deze gewaarwording vestigt zich door de beschouwing (die schauende Erkenntnis), die God van zichzelf bewust maakt in ons. Vervolgens voert deze gewaarwording ons naar de levende ondervinding van de heiligheid der wereld en van ons eigen bestaan. Dit speelt zich af in de stilte der natuur, van de wouden of in de contemplatieve sfeer van een Gothische kerk. Ten slotte ontbindt zich deze godsdienstige ondervinding in een inwendige zaligheid, die door niets kan worden verstoord. Pax dei nos implet.

Er is echter nog meer. Uit het feit dat deze cosmische God zich incarneert in het bloed, de grond, de natie, het vaderland, volgt dat de godsdienst voor den Duitsen mens is Duitsland, zijn gewaarwording van eenheid met het Rijk: dit is „Deutschreligion" in de volle zin van het woord.

Bergmann spreekt ook van goddelijke openbaring, maar hij zorgt ervoor, ons te waarschuwen, dat dit niet bedoeld wordt in de zin, die de Judeo-christelijke godsdienst daaraan hecht. De enige bron, waaruit volgens hem de openbaring voortkomt, zijn de boven opgesomde elementen: de natuur, de cosmos, het bloed, het volk, de grond, „die Heimat", de natie, het vaderland

Behalve deze immanente bron van openbaring neemt de „Deutschreligion" ook geschreven bronnen aan. Het zijn de legenden (Eddasagen) van het Germaanse volk; het zijn ook de pantheïstische mystieken, de Duitse idealisten en ten slotte de hedendaagse apostelen van de „Deutscheligion." (Bergmann. Die Deutsche Nationalkirche, Breslau, 1933). Onze auteur hecht vooral waarde aan de Noordelijke Germaanse bronnen, terwijl Hauer en Reventlow en anderen bij voorkeur hun godsdienstige openbaring zoeken in de heilige boeken van Indië, een onderdeel van Indo-Germaanse traditie en in de neo-Platonische geschriften. Allen echter zijn het er over eens, dat er noodzakelijkerwijze een Germaanse bijbel moet komen en zij wachten met ongeduld op de Hagiograaf, die hem schrijven zal. Wij missen iemand, schrijft Bergman, die, geinspireerd door de heilige geest van onze natie, deze bronnen verwerkt tot een nieuw testament der Duitsers, als een proclamatie van ons geloof in de zending die wij te vervullen hebben in de geschiedenis der wereld en der mensheid" (Die Nationalkirche).

Als naar gewoonte valt Bergmann de christelijke godsdienst aan en hij probeert zijn opvatting over openbaring tegenover die van de Kerk te stellen. Het anti-Germaanse karakter van de joods - christelijke openbaring, zegt hij, bestaat voornamelijk uit het feit, dat de mens geen scheppend deel heeft in deze openbaring; hij ontvangt haar op een passieve wijze; alleen God is actief en zijn werking komt op een bovennatuurlijke manier tot stand". Maar in de Deutschreligion is de mens onbelemmerd actief, want het is de mens die God aan zichzelf openbaart.

Zoals er een joods-christelijke en een germaanse opvatting van God bestaat, zo bestaat er ook een joods-christelijke manier en een Germaanse manier van God te dienen.

Van dit laatste zijn wij inderdaad zeer overtuigd. In een laatste artikel over dit onderwerp hopen wij nog enige eigenschappen van deze „Deutschreligion" aan een nader onderzoek te onderwerpen, geleid door de notes welke Prof. de Roo daarover aan ons beschikbaar stelde.

Majoor Mommersteeg.

* Tenzij anders aangegeven zijn de citaten in dit artikel ontleend aan het boek van Bergmann: Die 25 Thesen der Deutschreligion, Ein Katechismus.

Liefde jegens onze Vijanden

Commentaar bij het artikel in „Raak".

Het artikel over „Liefde jegens onze vijanden", dat indertijd werd overgenomen uit het Surinaamse Volksblad „Raak" zal wel niet zijn opgenomen als een theologische verhandeling over dat onderwerp. De bedoeling, waarmede het geplaatst werd, was om te laten zien op een te ver gaande verzoenings en clementie politiek, welke in sommige kringen, niet altijd zonder inspiratie van Duitsers, voormalige Duitsers en Duitsers van afstamming, wordt gevoerd.

In de „Knickerbocker" van 14 Augustus is een belangwekkende beschouwing over dit onderwerp gepubliceerd, waaraan wij later een en ander hopen te ontlenen.

Wij willen hier nog even wijzen op een vrij recente uitspraak van den Paus, tot de cardinalen op 2 Juni. Deze eist: „een rechtvaardige straf voor de gewelddaden, die niet door de oorlog zelf noodzakelijk waren en die tegen personen en zaken bedreven werden" hier wordt dus duidelijk genoeg gevraagd om rechtsvervolging van misdaden, door de gewapende macht of andere organen der As, zoals Gestapo, S. S. enz. bedreven. En verder vraagt de Paus om ,de waarborgen welke nodig zijn voor de verdediging van het recht tegen mogelijke gewelddadige aanvallen". Dit laatste slaat zonder twijfel op maatregelen, die een einde maken aan agressieve militaire tradities van sommige volken en die de beschermende en beperkende maatregelen rechtvaardigen, welke moeten worden vastgesteld ten aanzien van alle burgers der Aslanden, onverschillig of zij individueel schuldig zijn.

Bij diezelfde gelegenheid heeft de Paus nog op enige vanzelf sprekende waarheden gewezen. Hij wees er nl. op, dat een volk als zodanig, nu evenmin als in het verleden, kan worden schuldig verklaard aan het beginnen van een oorlog. Alleen als schuldigen daarvan kunnen beschouwd worden de individuën, die verantwoordelijk zijn voor de beslissing tot de aanval.

Het pleit eigenlijk niet voor de intelligentie der mensheid, dat we nog aan dergelijke waarheden moeten worden herinnerd. Wie ter wereld zal de Duitse babies van 1939 mede schuldig verklaren aan deze oorlog? Wanneer het echter gaat over de gevolgen van de oorlog, dan zullen deze babies wel ter dege erbij betrokken worden. Als de vader van een gezin een misdadiger is en gestraft wordt, dan lijden daardoor onvermijdellijk ook de onschuldige moeder en kinderen. Dit voorbeeld is echter te gunstig voor het Duitse volk. Dit volk heeft immers in meer of mindere mate van vrijheid, dus van schuld, een stel slechte individuën als leiders uitverkoren en als leiders gevolgd; leiders die op oorlog aanstuurden En dan komt daar nog, bij, dat door een heerszuchtige en agressieve traditie het voor dit volk bijna noodzakelijk was geworden uiteindelijk zulke leiders voort te brengen.

Nu zullen we den schrijver van „Raak" natuurlijk niet volgen in zijn bede, verwijzend naar wat in Exodus over Amalek gezegd wordt. Wij zullen als Christenen de leer blijven handhaven dat wij onze vijanden niet haten mogen. Het zou echter niet van veel realisme getuigen als wij daar niet bij toegaven, dat de verkondiging dezer waarheid in deze dagen moeilijk is. Om het goed te doen is een eerste vereiste, dat het op een aannemelijke manier geschiedt. Het is nu eenmaal een feit, dat „men" genegen is den vijand te haten en daarbij niet veel philosophische distincties maakt. Een ander feit is, dat dit veelvuldig gebeurt en het zou struisvogelpolitiek zijn dit te ontkennen. Zich er bij neerleggen, is laf en zeker niet overeenkomstig ons priesterlijk ministerie. De enige oplossing is — als eenmaal de leer moraaltheologisch voor ons vaststaat — het probleem ook psychologisch te behandelen, naar het voorbeeld dat de Heilige Vader gaf in zijn allocutie van 2 Juni jl.

M. Mommersteeg.

Wij ontvangen

Mater Ecclesia, an inquiry into the concept of the church as Mother in early Christianity, door Joseph C. Plumpe, uitgegeven door de Catholic University of America Press, Washington D. C.

De meest merkwaardige houding, welke niet-katholieken in die van hun veneratie voor de katholieken bespeuren is vaak kerk. Zij kunnen hun geestelijkheid soms critiseren, maar hun kerk hebben ze lief. Zelfs zij, die anders op de rand der kerk schijnen te leven, lopen warm, wanneer het om hun kerk zelve gaat.

Het is de ingeboren liefde van den mens voor zijn moeder, die hem daar door dik en dun doet verdedigen. Geen rechtgeaarde zoon verloochent zijn moeder, en geen katholiek verloochent ook zijn kerk, al zal hij, soms terecht, soms ook niet, critiek hebben op de menselijke zijde hiervan. Katholiek is ook de zegswijze „onze Moeder de Heilige Kerk" en het is Professor Plumpe, hoogleraar in het Latijn te Washington, die deze uitdrukking tot in de eerste eeuwen der kerk heeft nagevorst. St. Paulus en Isaias, de Psalmen, Jeremias en Ezechiel beschouwen Jerusalem als moeder en in de rabbinistische geschriften wordt land en volk van Israel en Jeruzalem als moeder afgeschilderd. Toen Jeruzalem de Kerk werd, is men dezelfde benaming voor de Kerk gaan gebruiken maar in de brief van St. Polycarpus aan de Philippenzen (de dato plm. 110) wordt nog het geloof zelve ons aller moeder genoemd. In vele geschriften van deze tijd komt de oudste term voor: Mater Fides, onze Moeder het Geloof, een voorloper van Mater Ecclesia, onze Moeder de Kerk. Toen het begrip Kerk zich meer in een zichtbare organisatie ging uiten ging de term regelrecht over op de Kerk, d.w.z. omstreeks het midden der 2e eeuw. In het Westen komt de uitdrukking het eerst te Lyon voor, waarheen zij geïmporteerd was van het Oosten.

De geleerde schrijver gaat vervolgens het gebruik van het woord Moeder na bij verschillende schrijvers, die hiervoor in aanmerking komen. Tertulliaan en vooral Methodius, die feitelijk worden tot een quaestie van mo- Clemens en Origines, Cyprianus king moet worden beschouwd. En hij had haar uit Phyrgië. Irenaeus gebruikt niet Moeder maar Moederstad (metropolis). Wat het merkwaardigste is, is dat Rome zelf de titel in het geheel niet gebruikte, nog zelfs niet in de 4e eeuw, toen de uitdrukking overal buiten Rome gangbaar was geworden. Rome gebruikte het woord Moederkerk niet voor de kerk van Rome, noch voor de universele kerk. Rome was te nuchter voor de beeldspraak, ook in dit opzicht. Newman zeide eens: „Rome heeft nooit uitgeblonken door verbeeldingskracht". Sier en luister is er nooit uit Rome gekomen, hoezeer het thans ook Romeins genoemd wordt.

Voor den Romein was de kerk de Kerk van de Rots, van de Sleutels, de Auctoritas, Pas Paus Damasus I (336-384) gebruikt de term Moederkerk, maar nimmer in zijn dogmatische geschriften, maar slechts in min of meer poëtische opschriften, zoals „Aliis blanda, aliis severa, nulli inimica, omnibus Mater".

Sedert eeuwen is de term Moederkerk de gangbare uitdrukking voor de R. K. Kerk geworden, niet omdat uit haar alle andere kerk zijn voortgekomen, ook al maken al te handige apologeten dit er wel van, maar omdat de Kerk is ons, d.w.z. van de katholieken, aller Moeder.

The old Testament and the Critics, door **J. Coppens,** uit het Frans vertaald door Edward A. Ryan S. J. en Edward W. Tribbe S. J., uitgegeven door St. Anthony's Guild Press. Paterson New Jersey, $ 2, 163 blz.

Misschien kennen enkelen het Franse werk „L'histoire critique de l'ancien testament", de titel van het oorspronkelijke boekje, waarvan dit de derde druk is. De eerste uitgave verscheen als artikelen in la „Nouvelle revue théologique" van de Jezuïeten van Leuven, de tweede verscheen te Doornik en de derde thans in het Engels. Bedoeling is het Oude Testament te verdedigen tegen aanvallen, die onder het mom van critiek het boek afbreken — als ze het zouden kunnen — en een soort syncretistisch verdichtsel ervoor in de plaats willen stellen, waarin Hammoerabi en Mozes soortgelijke figuren worden. Het boekje geeft aan wat met critiek bedoeld moet zijn en stippelt de lijnen uit langs welke men tot een gezonde critiek komt, waardoor het geheel in stand blijft en de waardij vergroot.

Aardig is, dat de schrijver ook verschillende Nederlandse bronnen blijkt te kennen.

WERELD NIEUWS

RUSLAND BETAALT 20 MILLIOEN VOOR NIKKELMIJNEN.

De Russische regering zal 20 millioen dollar (U.S.A.) betalen aan de Canadese regering als volledige en uiteindelijke afdoening voor de nikkelmijnen van Petsamo. De betaling zal binnen de volgende zes jaar geschieden.

De nikkelconcessie behoorde aan de International Nickel Company of Canada door haar dochtermaatschappij de Mond Nickel Company of the United Kingdom. Zoals men weet is het gebied van Petsamo in Noord-Finland door Rusland genaast bij de wapenstilstand.

NAZIES DODEN PAUL JUNG.

Onder de bekende personen, die onlangs door de nazies bij een opruiming zijn gedood, is de bekende econoom Paul Jung, vroeger een van de leiders der Centrum - partij (Stockholm, ncwc).

ARGENTIJNSE ATTACHE MOCHT NIET MEE.

Argentinië heeft Kolonel Pablo Beretta, zijn militaire attaché in Londen, teruggeroepen, nadat een uitnodiging om het Geallieerde front in West-Europa te bezoeken, plotseling werd ingetrokken.

Hoewel de Argentijnse Ambassade officieel niets losliet werd van bevoegde zijde in Argentijnse kringen te Londen gemeld, dat deze handeling enkele dagen geleden plaats vond — waarschijnlijk wegens gebrek aan medewerking in de buitenlandse politiek van zijn land in de oorlog tegen de as.

Deze kringen zeiden, dat gelijksoortige uitnodigingen werden gedaan aan de militaire attaché's van andere Latijns Amerikaanse Ambassades en dat die niet ingetrokken zijn. Men neemt aan dat Beretta spoedig naar zijn land zal vertrekken (Londen, AP)

CANADA'S SCHEEPSBOUW.

En wat een groot vrachtschip kan vervoeren.

De Canadese scheepswerven hebben tussen de 3.000.000 en 3.500.000 ton laadvermogen aan koopvaardijschepen gebouwd sedert het begin van de oorlog. 2.500.000 Hiervan is in Canadees bezit gebleven, aldus zegt de Canadese Scheepvaart Raad.

In September 1939 had Canada 14 betrekkelijk grote scheepswerven en 15 kleinere werven. Minder dan 4000 man waren te werk gesteld bij de bouw van koopvaardijschepen.

Bij het hoogtepunt van zijn scheepsbouwprogram, in de zomer van 1943, waren er 25 grote en 65 kleinere werven in werking, met 75.000 mannelijke en vrouwelijke arbeiders.

Meer dan 400 vrachtschepen werden besteld en 312 afgeleverd. Tot de afgeleverde schepen behoren 285 van 10.000 ton, 23 van 4.700 ton en 4 tankschepen van 3000 ton.

Men schat dat een vrachtschip van 10.000 ton na geladen te zijn met benodigdheden voor het schip en water de volgende lading vervoeren:

2.850 ton meel, kaas, spek en ham om 25.000 personen een week lang te voeden; 2.150 ton staal; genoeg gemotoriseerd materiaal om een geheel bataljon voetvolk mee uit te rusten; 1.900 ton bommen; genoeg hout, geperst karton en spijkers om 99 hutten met 4 kamers of een rij woningen negen blokken lang te bouwen; voldoende aluminium om 310 bommenwerpers of 640 gevechtsvliegtuigen te bouwen; en twee klaargemaakte bommenwerpers die op het dek vervoerd worden.

KATHOLIEK LEVEN IN DUITSLAND BLOEIT.

In Stockholm wordt vernomen, dat het katholieke leven in Duitsland boeit. Bij de duizenden die een openlucht-mis bijwoonden op het plein voor de verwoeste kathedraal van Essen, waren de meesten mannen. De missen in Bad Wildungens trekken vele gelovigen, vooral veel invaliede en herstellende soldaten. Ook werd er veel gecommuniceerd.

In Midden Duitsland werd een H. Mis opgedragen voor de arbeiders en arbeidsters. Volgens zeggen hebben de Polen het even slecht als de Joden in Duitsland. Er was bij deze H. Mis geen priester die Pools kende en daarom werd een generale absolutie gegeven, zodat alle aanwezigen ter communie konden gaan.

NUMMERS OP HUN RUGGEN.

In de New York Times treffen wij een verslag aan van de voetbalwedstrijd Engeland-Schotland, welke onlangs in het Wembley Stadion te Londen gespeeld werd en welke door Engeland gewonnen werd met 6 — 2.

90.000 Personen woonden deze wedstrijd bij, waaronder een koning (Haakon van Noorwegen), waarnemend Premier Clement Attlee, de Minister van Arbeid Ernest Bevin en voorts nog tal van ministers, diplomaten en hoge militairen.

De Schotten zijn thans acht maal door Engeland verslagen in twaalf internationale ontmoetingen in oorlogstijd. Van de overige wedstrijden wonnen de Schotten twee en speelden zij twee gelijk.

Voor de eerste maal — aldus het verslag — droegen de Schotten nummers op hun ruggen, zes jaren nadat Engeland deze nieuwigheid invoerde.